

Rafał Ruta, Wojciech Gruszka, Szymon Rogala, Katarzyna Żuk

WALORY PRZYRODNICZE BORÓW KUJAŃSKICH

Natural values of the Bory Kujawskie forest

ABSTRAKT: Artykuł podsumowuje wiedzę o przyrodzie Borów Kujawskich. Mimo rozpoznania wysokich walorów przyrodniczych już w XIX w., próby objęcia ochroną wybranych obiektów były dotąd w większości wypadków nieskuteczne lub krótkoterminowe. Brak ochrony przyczynił się do wyginięcia niektórych gatunków flory, jednak obszar wciąż jest bardzo cenny przyrodniczo. Podano przegląd historii badań i ochrony przyrody tego obszaru, zestawiono listy wykazywanych organizmów, wymieniono najcenniejsze obiekty przyrodnicze i zarysowano perspektywy badań i ochrony. Studia dokumentów archiwalnych pozwoliły na dokładne przeanalizowanie wpływu gospodarki leśnej na najcenniejsze obszary Borów Kujawskich i wykazanie jej negatywnego oddziaływania w latach 1950-1980. Należy jednocześnie podkreślić, że bieżące działania Nadleśnictwa Złotów powinny przyczynić się do zachowania walorów przyrodniczych najcenniejszych obszarów w Borach Kujawskich. Artykuł ilustruje bogata ikonografia, w tym szereg niepublikowanych dotąd fotografii archiwalnych i map.

SŁOWA KLUCZOWE: glony, grzyby, porosty, flora, fauna, ochrona, historia

ABSTRACT: The paper summarizes the knowledge of nature of Bory Kujawskie forest. Although high natural values of the area were identified as early as in 19th century, conservation attempts to protect selected areas were mostly ineffective or short-term. Partly due to lack of protection, some plants became extinct, but the area in general is still very valuable. An overview of research history and nature protection is presented in the paper, recorded organisms are listed, the most valuable areas are briefly described, and perspectives of study and nature conservation in the area are discussed. Studies of archival documents allowed to analyze in detail the influence of forest management on the most valuable areas of Bory Kujawskie forest, and to demonstrate its negative impact in 1950-1980. Nevertheless, it should be stressed that current efforts of the Złotów forest inspectorate should help to protect the most valuable areas of the discussed area. The paper is illustrated with many unpublished archival photographs and maps.

KEY WORDS: algae, fungi, lichens, flora, fauna, nature protection, history

Wstęp

Bory Kujawskie to kompleks lasów i jezior wyraźnie wyodrębniający się w rolniczym krajobrazie Krajny Złotowskiej. Od niemal 140 lat przyciąga uwagę przyrodni-

ków jako obszar o wybitnych – także w skali ponadregionalnej – walorach przyrodniczych. Jednocześnie brak krytycznego podsumowania wiedzy o tym obszarze utrudnia właściwe ukierunkowanie i planowanie bieżących badań przyrodniczych. W artykule